

Vezér Abdurraman kincse

Legenda és valóság a Bécsikapu-téren

Az amerikai „SZABADSÁG” számára írta:

Bevilaqua Borsodi Béla.

A lappéldány, amelyből átvettük, Szabó Sámuel úr tulajdona.

Koros budai öreg úrak és asszony-ságok kedves és régimódi hallócsöve-ken sűgiják, illetőleg harsogják egy-más fülébe az alábbi históriát, mely is ékes bizonyossággal szolgál arra néz-ve, hogy stílusos és regényes szépsé-gek nemcsak az ódon Párisban és Anatole France fantáziájában akad-nak, hanem Budán is, sőt manapság is. A vénhedt zöld, fekete ripsszel be-vont, fehér porcellángombos garnitúra feutelljei, zenélő óra a falon, öreg úr

a karosszékben, cylinder a szőnyegen, elefántcsontgombos botja a klaviron, öreg néni a második karosszékben, ál-mos, öreg macska a kályha előtt, pa-rázs a kályhában, nem csendélet a ré-giségkereskedésben, hanem valóság — Budán. A szobában a süllő alma, — a virágfüstölő, a vaniliás sütemény, levendula illata, döngő harang a kék-lő budai alkonyatban, hold az udva-ron, kopaszlevelű ecetfán a verébfé-szek, éppen oly kevéssé hangulat mű-biedermayer és irodalom, mint az alábbi legenda, mely realitás, postabé-lyegzős keltű tény, nem fantom, nem stíluskergető romantika, ellenben kéz-zelfogható, mint az autó, vagy mint a rádió antenna s él, mint Charleston. Vagyis a budai Bécsi-kapu körül ked-ves, vén házakban él a legenda Abdi basa elásott kincseiről.

Eszerint a hős vezér a Vár eleste előtti éjszakán 1686. szeptember 1-én éjjel a Bécsi-kapu mellett, kötélhág-csókon és lajtorjákon leereszkedett szolgálival, rettentő mennyiségű kin-csét elásta valahol a Bécsi-kapu köz-vetlen közelében. A kincsrejtésnél közreműködő szolgálkat a legenda sze-rint még aznap éjjel lefejeztette, hogy hírmondója se maradjon a kincs rej-tekhelyének. Másnap délután három óra tájban, a mai Bécsi-kapu téren elesett Vezir Abdurraman Abdi Ar-mant basa, a budai szandsák utolsó basája, származására nézve albán, mit Armant mellékneve is mutat, a magyarság őszinte barátja, aki két évvel Buda eleste előtt Thököly Imrét Sejtán, valami Ördög Ibrahim basa

jelenlétében, Füleken fejedelemmé koronázta a szultán nevében. Ő maga nagyszakállú férfiú, aki Benczur mester közismert nagy vásznán kettéhasított öreg koponyájával látható. Nos, néhány hónap mulva thüringiai s wespháliai bevándorlottakból megalakulván a budai polgárórség, a Bécsi-kapu körül telektulajdonosok jogaik védelmére a jegyzőkönyvbe foglalták a basa elásott kincseit.

Azóta egészen a legujabb időkig valahányszor gazdát cserél valamelyik telek, vevő és eladó újabb megállapodást kötött a kincsre nézve. Így a G. család is, melynek ősi háza a közelben van, még Széchenyi Ödön basától, Széchenyi István fiától megszerzván a házat, a telket kutató árokkal ásatta fel. A legujabb időkben eladatván a ház, a szerződést megkötötték újra. Kincs termézetesen soha nem találtak. Hiteles tény ugyanis, hogy a szorongatott Abduraman basa 1686. június 24-én húsz evezős gályára rakatta háremét, valamint az előkelő budai törökök nőit s gyermekeit, szőnyeget s arany, ezüstneműt s ezeket éjjel titkon leusztatta a Dunán. Érdtől kezdve lovas spahik kísérték a gályákat Ercsiig, hova hajnalban érkeztek. Ámde Esztergomi Bottyán János és Bercsényi Miklós kapitányok huszájaikkal Adony felől portyázásban jöven, megcsapták a spáhikat, őket egy lábíg felkoncolták, az ercsi őrséget is levágták, átusztatták a hajókhoz, a nőket szíjra fűzték, az aranyat sívegekben és sisakjaikban mérték át egy nagy császári

gályára s mindazt jelentésestől másnap felvitték Budára. Az eset hiteles tény, melyet egykorú harctéri jelentések a bécsi ujságok közlése szerint Thaly Kálmán írt meg.

A legenda alapja valószínűleg a Bécsi-kapu tájékán lévő földalatti üregben berendezett török jégverem, melyből Evlija Cselebi Budát megjáró török utazó a gróf Martigli Luigi Ferdinánd tábornok leírása szerint minden budai lakos napi egy okka jeget kapott ingyen.

A sors különös fordulata, hogy 1686 után 15 évvel tört ki a kuruc szabadságharc, melyben az ercsi Bottyán és Bercsényi kurucok a majthényi fegyverletétel után a törökökhöz menekültek. Az 1686. szeptember 2-ika előtti harcokban, Buda ostrománál esett el a veszprémmegyei *Karaköszörcsökön birtokos, Szabó György felkelő nemes*. Ő az egyetlen közreműködő nemes felkelő, akinek neve az ostrom elesettjei közül ismeretes, s ükunokái *Szabó Sámuel* és most elhunyt öccse *Imre K.-szörcsöki földbirtokosok*, az *Erzsébet szálló* s a *Philadelphia kávéház* tulajdonosai a *Hadtörténelmi Múzeum kezdeményezésére* remekművű turbános sírköszörvő emléket adományoztak a székesfővárosnak, melyen a magyar és török nyelvű, márványba vésett felirat fogja a Buda falai alatt elesett magyar s török hősök, illetve Abduraman basa emlékét megőrizni.

Ime, a valóság márványa a kincsek-ről szóló tényleges történet s a legenda.

Budai Napló
1932. szept. 3.